

14 ФЕВРУАРИ - ДЕН НА ВИНОТО И ЛЮБОВТА Първо послание на свети апостол Павел до коринтяни

Глава 13.

1. Да говоря всички езици човешки и дори ангелски, щом любов нямам, ще бъда мед, що звънти, или кимвал, що звука.
2. Да имам пророчески дар и да зная всички тайни, да имам пълно знание за всички неща и такава силна вяра, че да мога и планини да преместя, - щом любов нямам, нищо не съм.
3. И да раздам всичкия си имот, да предам и тялото си на изгаряне, - щом любов нямам, нищо ме не ползува.
4. Любовта е дълготърпелива, пълна с благодет, любовта не завижда, любовта се не превъзнася, не се гордее,
5. не безчинствува, не дири своето, не се сърди, зло не мисли,
6. на неправда се не радва, а се радва на истина;
7. всичко извинява, на всичко вяра, на всичко се надява, всичко претърпява.
8. Любовта никога не отпада, а другите дарби, ако са пророчества, ще престанат, ако са езици, ще замлъкнат, ако са знание, ще изчезнат.
9. Защото донейде знаем и донейде пророчествуваме;
10. но, кога дойде съвършеното знание, тогава това "донейде" ще изчезне.
11. Когато бях младенец, като младенец говорех, като младенец мислех и като младенец разсъждавах; а като станах мъж, оставих младенческото.
12. Сега виждаме смътно като през огледало, а тогава - лице с лице; сега зная донейде, а тогава ще позная, както и бидох познат.
13. А сега остават тия три: вяра, надежда, любов; но по-голяма от тях е любовта.

Легенди за свети Валентин и свети Трифон Зарезан

В древен Рим живял някога лекар, наречен Валентин. Той винаги се грижел лекарствата, които предписвал на своите болни, да имат приятен вкус. За тази цел смесвал горчивите сиропи с вино, мед или мляко. Раните промивал с вино и използвал билки и треви, за да облекчава болките. Свети Валентин бил и проповедник. Макар че в онези времена в Рим преследвали християните, той станал свещеник. Валентин живял по времето на Клавдий Втори, който водил множество войни. И когато броят на новите войници в армията започнал да намалява, Клавдий решил, че причината е в привързаността на войниците към дома и семейството. Тогава отменил всички сватби и годежи. Но Валентин продължавал тайно да венчава влюбените двойки.

Веднъж затворническият страж почукал на вратата на Валентин. За ръка водел сляпата си дъщеря. Той бил чул за лечителските способности на Валентин и сега го умолявал да излекува дъщеря му от слепотата. Валентин знаел, че този недъг е практически нелечим, но дал дума, че ще направи всичко

възможно, за да излекува момичето. Дал ѝ мехлем и казал да дойдат отново. Минали няколко седмици, но зрението на момичето така и не се върнало. Но мъжът и дъщеря му не се съмнявали в доктора и продължавали лечението. Един ден обаче римските войници нахлули в дома на Валентин, унищожили лекарствата и го арестували, заради това че нарушавал заповедта на Клавдий за венчавките. Бащата на сляпото момиче научил за ареста, но нищо не могъл да направи. Валентин знаел, че скоро ще изпълнят смъртната му присъда, но не спирал да мисли за сляпото момиче. Помолил да му дадат хартия и мастило и написал прощално любовно писмо на момичето. Изпълнили присъдата в същия ден, на 14 февруари 270 година. Когато бащата се върнал у дома, го посрещнала дъщеря му. Девојката отворила писмото и намерила вътре жълт шафран (минзухар). Писмото било подписано: от твоя Валентин. Девојката взела върху дланта си шафрана и станало чудо - зрението на девојката се възстановило. Тя видяла неговия блестящ цвят.

Когато през 496 г. римският папа Хеласиус забранил веселите празници в чест на Пан, обявил 14 февруари за ден на свети Валентин.

И днес хората показват своята привързаност и любов, като изпращат в този ден картички и цветя на своите любими.

Едната легенда разказва, че когато Трифон бил само на 17 години излекувал дъщерята на римския император Гордиан и по този начин спечелил признание и слава. След няколко години се опитали да го накарат да се откаже от християнската вяра, но той отказал и бил изпратен на съд. Осъдили го на смърт чрез обезглавяване. Когато го извеждали извън града, той се обърнал на изток, горещо се помолил и благодарил на Бога, че го удостоил с мъченически венец. Докато се молел, склонил глава, издъхнал и се отървал от мъчителната смърт.

Другата легенда разказва, че когато Трифон зарязвал лозето си, край него минала Света Богородица с малкия Христос. Тя отивала да си чете молитвата по случай навършването на 40 дни от раждането. Трифон ѝ се присмял. Тя преглътнала обидата и пътьом, като се прибирала, минала край жена му и ѝ казала да занесе превръзки на мъжа си в лозето, че си е отрязал носа. Жената веднага тръгнала. Като разбрал защо е дошла, Трифон се зачудил: "Как ще съм го отрязал, като държа косера обърнат надолу, а не нагоре!". И за да ѝ покаже, обърнал косера, замахнал и неволно отрязал върха на носа си. Затова го наричат Зарезан и на иконите е изобразяван с косер в ръка.

Стихове за любовта

СОМНАМБУЛЕН РОМАНС

Федерико Гарсия ЛОРКА

Превод от испански -
Александър МУРАТОВ и Атанас ДАЛЧЕВ

Зелена, любя те зелена.
Зелен ветрец. Зелени клони.
Гемията в морето тихо

и коня буен в планината.
Препасана със тъмна сянка,
бленува бледа на балкона,
зелена плът, коса зелена,
с очи като сребро студено.
Зелена, любя те зелена.
Под циганския грейнал месец
нещата във захлас я гледат,
а тя не може да ги види.

Зелена, любя те зелена.
Звезди големи от слана
прииждат с рибата от сянка,
разкрила пътя на зората.
Смокинята ветреца трие
на своите клони о пилата
и планината, хищна котка,
изважда кактусови нокти.
Но кой и откъде ще дойде?...
А тя, опряна на балкона,
зелена плът, коса зелена,
мечтае за морето синьо.
- Готов съм, друже, драговолно
да дам за къщата й коня,
за огледалото - седлото,
за черния й шал - камата.
Аз ида целият във кърви
от пристана на Кабра, друже.
- Да можех, бих приел веднага
да склучим, момко, таз спогодба.
Ала не съм аз вече аз,
ни моят дом мой дом е вече.
- Аз искам, друже, да умра
прилично във легло желязно,
с пружина, ако е възможно,
с чаршафи от платно холандско.
Нима не виждаш мойта рана
от гърлото, та до сърцето?
- Тъмнеят триста тъмни рози
на твойта чиста, бяла риза.
Просмукана кръвта ти млада
ухай около твоя пояс.
Ала не съм аз вече аз,
ни моят дом мой дом е вече.
- Поне ми дайте да възляза
там, на зелените балкони,
до перилата на луната,
отдето ромоли водата.

Възлизат двамата другари
там, на високите балкони,
оставяйки следа от кърви,
оставяйки следа от сълзи.

Калаени фенери трепкат
по стрехите от керемиди.
Безброй дайрета от кристал
ранилата зора раняват.
Зелена, любя те зелена,
зелен ветрец, зелени клони.
Другарите се изкачиха.
В устата им ветрецът полски
оставяше вкуса си редък
на злъчка, мента и босилек.
Къде е, друже мой, кажи ми,
горчивото момиче твое?
Ах, колко пъти те очаква!
Ах, колко пъти ще те чака
със бузи свежи, с черни къдри
на тоз зелен балкон самотен!
Върху водата на басейна
люлей се циганката смугла.
Зелена плът, коса зелена,
с очи като сребро студено.
Една ледунка от луната
поддържаше я над вълните.
Нощта по-близка и позната
от мъничко площадче стана.
И блъскаха вратите грубо
пияни жандармери в мрака.
Зелена, любя те зелена.
Зелен ветрец. Зелени клони.
Гемията в морето тихо
и коня буен в планината.

РОЗОВ ТРЪН В СЪРЦЕТО

Христо СМИРНЕНСКИ

Тя - засмяна и игрива,
тя - вежлива и добра,
от градинката си малка
бели рози ми набра.

И кат палава принцеса
в своя снежен маркизет
грациозно завърте се
и поднесе ми букет.

Но веднага пребледняла
сви рубинени уста:
- Ах, убола съм ви пръста -
тихичко продума тя.

- Колко, колко съм неловка!
Много те боли, нали?
- Не, госпожице красива,

пръста никак не боли!

- Да, но виждам кръв по него,
малко светло колелце.
- Не, кръвта не е от пръста,
а от моето сърце.

ХАЙДЕ ТАЗИ НОЩ ДА СЕ НАПИЕМ

Маргарита ПЕТКОВА

Хайде тази нощ да се напием
в някоя най-долнопробна кръчма!
Все едно с вино или с ракия -
дявол взел! - какво да е!
Поръчай!
Хайде да строшим във пода чашите!
Да запеем стара тъжна песен...
Удари дори с юмрук по масата –
нека всички да ни гледат стреснато!
Нека зад гърба ни да говорят -
целуни ме силно пред очите им!
Направи скандал на сервитьора
и хвърли в лицето му парите!
Нека си шушукат укоризнено,
че вървиме из града прегърнати!
Съблечи наред площада ризата си!
На ръце ме изнеси по стръмното!
Нещо направи веднъж, за бога!
Изкреши в нощта "За мен си всичко!"...
Иначе не знам дали ще мога
утре пак така да те обичам.

В ЦЪФНАЛАТА РЪЖ

Робърт БЪРНС

Идейки си запъхтяна
вечерта веднъж,
Джени вир-водица стана
в цъфналата ръж.

Джени зъзне цяла, Джени
пламва изведнъж.
Бърза, мокра до колени,
в цъфналата ръж.

Ако някой срещне някой
в цъфналата ръж
и целуне този някой
някого веднъж,

то нима ще знае всякой

де, кога веднъж
някого целувал някой
в цъфналата ръж?

ДЕЙНОСТ В НСИХУ КЪМ МС "Основни насоки за усъвършенстване експертизата на работоспособността" или пореден опит за отнемане на права

В последните години отново се заговори за радикална промяна в системата на освидетелстване на хората с увреждания. В тази връзка поставянето на преден план на проблемите на медицинското освидетелстване и експертизирането на работоспособността беше и очаквано, и навременно.

Министърът на труда и социалната политика инициира започването на работа по оценка на ситуацията и създаване на работещ модел за съвременно отношение към лицата от тази социална група. В дейността по тази проблематика бяха ангажирани специалисти от различни държавни институции. Но дали беше случайно, или беше преднамерено това, че в нея не бяха включени представители на самите организации на и за хората с увреждания?

В началото на февруари 2016 г. г-н Ивайло Калфин представи пред обществеността резултатите от работата на неговите експерти. На организациите на хората с увреждания на практика не беше дадено почти никакво време да се запознаят, да обсъдят и критично да преценят плюсовете и минусите на тази концепция.

На 2 февруари на ръководствата на национално представителните организации на хората с увреждания бяха предоставени копия от документ с наименование „Основни насоки за усъвършенстване експертизата на работоспособността“. На 9 февруари беше насрочено заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, на което те бяха поканени да изложат своите виждания по този документ.

В представените насоки се съдържат редица констатации, както и основните структури на един бъдещ модел за цялостна реорганизация на системата на медицинското освидетелстване и трудовото експертизиране на хората с увреждания.

За всички е ясно, че такава сложна материя не може да се разгледа за толкова кратко време, нещо повече тя не може да се обсъди от сравнително многобройната членска маса на тези организации.

Самата концепция беше разработвана в продължение на повече от половин година и през това време никой не сметна за необходимо да се обърне за каквото и да било мнение към тези организации, а сега поискаха от тях те да изразят свое становище само в рамките на една седмица.

Първоначалната работа по концепцията при абсолютна информационна непрозрачност от една страна и голямото бързане за нейното окончателно приемане от друга не можеше да не събуди редица притеснения и основателни страхове сред хората с увреждания. Натрапва се впечатлението, че зад афишираните цели на насоките за подобряване на положението на хората с увреждания вероятно се крият други, може би противоположни на декларираните намерения – да се намалят правата и доходите на хората от тази социална група, а също така да се постигне не експертно, а административно регулиране на ежегодното нарастване на броя на хората с увреждания.

Всичко това принуди ръководителите на национално представителните организации да отреагират необичайно остро на направените предложения. На 5 февруари на тяхна среща те взеха решение да представят на заседанието на 9 февруари подписана от всички организации протестна декларация. Заедно с нея те внесоха за гласуване и следните две предложения за решение:

1. Да бъде създадена работна група на паритетен принцип, включваща представители на Министерството на труда и социалната политика и национално представителните организации на и за хора с увреждания. Тя трябва да усъвършенства предложения за обсъждане документ и да вземе предвид направените предложения от други неправителствени организации и заинтересовани институции.

2. Заместник министър-председателят и министър на труда и социалната политика Ивайло Калфин да внесе в Министерски съвет предложение за отмяна на сроковете, определени в Кодекса за социално осигуряване, за промени на законодателството в областта на медицинската експертиза и експертизата на работоспособността до 30 юни 2016 година.

За огромно съжаление на участниците от национално представителните организации г-н Калфин по уважителни причини не взе участие в заседанието, поради което то беше председателствано от неговия заместник г-н Лазар Лазаров, който пък от своя страна отказа да подложи на гласуване направените от национално представителните организации на хората с увреждания предложения. След този отказ те демонстративно напуснаха заседанието.

На 15 февруари се състоя среща само на национално представителните организации на и за хората с увреждания, на която бе одобрено писмо до г-н Калфин. В писмото се настоява за спешно свикване на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания не по-късно от края на февруари, на което да се обсъди създалата се ситуация и да бъдат гласувани предложенията на национално представителните организации. Също така предстои изпращане на писма до посланиците на различни европейски страни в България, както и до структури на Европейския съюз.

От организациите няма да се изненадат, ако техните предложения бъдат отхвърлени, поради което те започват усилена подготовка за организиране на различни протестни действия, демонстрации, митинги и стачки. За оперативното ръководство на тези дейности е избран щаб, който трябва да подготви и ръководи бъдещите протести.

Организациите на и за хора с увреждания дават срок на Министерството на труда и социалната политика да приеме техните искания до 15 март, след което, ако това не се случи, ще започне провеждането на планираните протести.

Редакцията на списание "Зари" предлага на вниманието на читателите текста на писмото до министъра на труда и социалната политика г-н Ивайло Калфин и протестната декларация, която беше огласена на заседанието на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания и вече се разпространява на различни публични прояви в страната.

Димитрина МИХАЙЛОВА

ПИСМО

**До заместник министър-председателя на Министерски съвет,
министър на труда и социалната политика
председател на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски
съвет
г-н Ивайло Калфин**

Уважаеми г-н Калфин,

Ние, национално представителните организации на и за хора с увреждания, Ви молим за спешна среща в срок до 29.02.2016 година.

На нея трябва да обсъдим:

1. Протестната декларация на национално представителните организации на и за хора с увреждания, връчена на заместник-министъра на труда и социалната политика г-н Л. Лазаров на проведеното

заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания на 9 февруари 2015 година.

2. Създаване на работна група на паритетен принцип, включваща представители на министерството на труда и социалната политика и национално представителните организации на и за хора с увреждания. Тя трябва да разработи окончателния вариант на "Основните насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността", като вземе предвид и направените предложения от всички заинтересовани страни.

3. Внасяне на предложение в правителството за отмяна на сроковете, определени в Кодекса за социално осигуряване, за промени на законодателството в областта на медицинската експертиза и експертизата на работоспособността до 30 юни 2016 година.

4. Отмяната от 01.01.2015 г. на второто изречение от чл.101, ал. 3а от КСО.

В дух на партньорство и конструктивизъм, които винаги сме проявявали, заявяваме готовността си да участваме при разработването на детайлен план за действие, в който да е заложен комплексен подход към проблемите на хората с увреждания. Той трябва да определи:

1. Принципите, които ще жалонират бъдещата политика в областта на експертизата на работоспособността.
2. Реалистичен времеви хоризонт и напрегнат график на налагащите се промени на нормативни актове.

В случай че не срещнем разбиране и желание за диалог, ние заявяваме, че:

* Предложените за обсъждане "Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността" в този си вид представляват негоден документ за бъдещи законодателни промени и ефективни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания.

* Няма да позволим в бъдеще да бъдат отнемани права на хората с увреждания и съдбата им да бъде решавана на тъмно в кулоарите на властта без участието на техните легитимни представители.

* При отказ да работим заедно ще пристъпим към всички разрешени от закона протестни действия на територията на цялата страна.

* Ще запознаем посланиците на страните-членки на ЕС и Европейската комисия с провежданата политика за социално включване на хората със специфични възможности, противоречаща на утвърдени европейски стандарти и практики.

* Ще информираме Комитета за правата на хората с увреждания към ООН за:

- отказа на българското правителство да включи хората с увреждания в процеса на вземане на решения за политиката, гарантираща пълноценната им интеграция в обществото.

- нарушаването на чл. 1 и чл. 4 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от Република България.

Уважаеми г-н Калфин, в очакване на Вашия отговор разчитаме на чувството Ви за социална справедливост, солидарност и отговорност.

До заместник министър-председателя на Министерски съвет,

министър на труда и социалната политика
председател на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет
г-н Ивайло Калфин

ПРОТЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ

Уважаеми г-н Калфин,

Национално представителните организации на и за хора с увреждания, членове на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, категорично протестираме срещу налагащата се практика да бъдем изолирани от сложния процес на бъдещи промени в секторните политики за хората с увреждания. Това поведение на правителството е в дълбоко противоречие с духа и нормата на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от Република България. В преамбюла на този документ, буква "О", е записано: "Държавите – страни по настоящата конвенция считат, че на хората с увреждания трябва да бъде дадена възможност за активно участие в процеса на вземане на решения относно политиките и програмите, включително тези, които пряко ги засягат". По данни на Европейската комисия и Европейския форум на инвалидите 80 милиона граждани на ЕС са с различен вид и степен на увреждане. Те представляват 15% от населението на общността. Време е правителството да спре спекулациите в публичното пространство, че хората с увреждания в нашата страна са необичайно много. По данни на НОИ към 30.09.2015 г. картината в цифри е:

* Брой на пенсионерите с водещи лични пенсии за инвалидност:

Инвалидност поради общо заболяване - 450 836.

* Пенсии, несвързани с трудова дейност:

Военна инвалидност - 2 787.

Социална пенсия за инвалидност, получавана като водеща - 48 427.

Социални пенсии за инвалидност, изплащани към друг вид пенсия - 445 481 (тази добавка представлява 25% от социално инвалидната пенсия и е в размер на 27-30 лв. След отпадането от 01.01.2015 г. на второто изречение от чл.101, ал. 3а от КСО през следващите три години всички лица със срочен ТЕЛК ще загубят това право, а те са 65-70% от всички хора с увреждания, включени в системата на НОИ).

* **Пенсии фонд "Трудова злополука и професионална болест" - 9 333.**

Правителството трябва да набере кураж и да изрече на глас "голата истина" - "Въпреки дълбоката криза в системата на здравеопазването и лошия стандарт на живот, учудващо е, че броят на хората с увреждания в България е под средните нива за европейските държави".

С предложените "Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността" се прави поредният опит за административно регулиране на броя на хората с увреждания в зависимост от финансовите възможности на НОИ. Предложеният материал за обсъждане на заседанието на 09.02.2016 г. на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, изготвен без наши представители, предизвиква повече въпроси, отколкото предлага верни решения. Неговата висока абстрактност и непълнота не ни позволяват да се ориентираме в конкретиката на бъдещите политики. Голямото бързане буди основателна тревога, че се цели само отнемане на права, а не комплексното решаване на проблема за социалното включване на хората с увреждания.

С оглед големия обем на налагащата се дискусия нашето мнение е, че поставените срокове са крайно нереалистични и ще доведат до поредното влошаване на качеството на живот на хората с увреждания. Не е възможно до 30 юни 2016 г. да бъде разработена съществена промяна на значим обем нормативни актове и през следващата година да стартира нов тип политика в тази сфера.

Ние считаме, че "Основните насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността" трябва да дадат отговор на още много принципни въпроси, които впоследствие трябва да бъдат

трансформирани в правни норми:

1. Как ще бъде извършвана медицинската експертиза за определяне на вида и степента на увреждането и по какъв начин ще се ограничат корупционните практики.

2. Отдавна категорично сме заявили, че органът за експертиза на работоспособността не трябва да бъде към НОИ поради явно наличие на конфликт на интереси, водещ до накърняване на основни човешки права. Според нас комисията към НОИ трябва да се произнася единствено и само за правото на получаване на пенсия.

3. Трябва да се изясни последващата роля на:

- Агенцията за социално подпомагане - процедурата по предоставяне на интеграционни добавки, медицински изделия и помощно-технически средства, средства за медицинска и социална рехабилитация, парични помощи и други.

- Агенцията по заетостта - тя трябва да:

* извършва специална анкета за оценка на остатъчната работоспособност на лицето с увреждане с цел намиране на работа,

* организира процеса на квалификация и преквалификация,

* да разполага с база данни на работодателите и да осъществи контакт с тях, да определи подходящите работни места за хора с увреждания, да съдейства за промяна на негативните нагласи към тях, да осигури средства за адаптиране на работното място, да предостави на работодателите информацията за облекченията, които ще ползват при назначаване на лица, нуждаещи се от подкрепа, и други.

- Агенцията за хората с увреждания - да продължи подкрепата за специализираните предприятия за хора с увреждания и да финансира проекти за достъпно работно място, започване на самостоятелен бизнес и други.

4. Трябва да бъдат ясно определени понятията "временна" и "трайна" неработоспособност, необходими за дейността на НОИ, и категорията "работоспособност на човек с увреждане", върху която може да се въздейства чрез серия от мерки, необходима за Агенцията по заетостта.

5. Как е възможно Комисията за експертиза на работоспособността само по документи да извърши правилна оценка на остатъчната функционалност на лицето с увреждане без личен контакт с него? Никой не може да отрече, че работоспособността е изключително индивидуална характеристика на личността и тя може да се променя в зависимост от различни фактори. Нейната оценка изисква комплексен подход, продължително наблюдение, тестване, експериментиране, мотивиране и многообразие от подкрепящи политики за хората с увреждания.

6. От посочения набор от документи, които трябва да бъдат представени пред Комисията за експертиза на работоспособността, оставаме с впечатление, че основният стремеж на предложената концепция е да бъдат отнемани права на вече работещи хора с придобити увреждания, което считаме за силно демотивиращо. Нямам отговор и въпросите:

- Каква ще бъде оценката на Комисията по експертиза на работоспособността за лица с увреждания без трудов стаж?

- Ще получава ли пенсия за инвалидност лице, което не може да изпълнява заеманата от него длъжност, но е пренасочено в същото предприятие на по-ниско квалифицирана работа с по малко възнаграждение?

- Ще получава ли пенсия лице, което напусне работа вследствие невъзможност да изпълнява служебните си задължения поради придобитата инвалидност?

- Ще бъде ли отнета пенсията за инвалидност на лице, което е положило усилие да си намери работа след получаването на увреждането?

- Как ще се оценяват видът и степента на увреждане и експертизата на работоспособността на специфичната група - военноинвалидите?

- Как ще бъде направена оценката на децата след навършване на 16 години, когато имат право на работа, а по българското законодателство тяхното пълнолетие започва на 18 години?

- Как ще бъде:

- реализирана "Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011- 2020 г.", приета от правителството?

- Организирана квалификацията и преквалификацията на хората с увреждания при липсата на ефективно функционираща система от специализирани учебни заведения?

- Решен проблемът за достъпността на архитектурната и транспортната среда, който е в пряка връзка с условията за трудова реализация?

- Осигурена мотивацията на хората с увреждания да търсят работа, след като съществува възможността да им бъде отнета пенсията и практически доходите им няма да нараснат?

Предложеният за обсъждане документ на заседанието на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания поражда още много въпроси. Те трябва да получат отговори чрез задълбочен диалог между правителството и национално представителните организации на и за хора с увреждания.

Ние, национално представителните организации на и за хора с увреждания, използваме случая да изразим становище и по другите въпроси, поставени за разглеждане на заседанието на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания:

*** Нашето становище по предложените от Министерството на здравеопазването промени в Закона за здравето е:**

- В състава на предвидените органи не са включени представители на хората с увреждания. Ние считаме, че това е задължително и произтича от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. В Националния съвет по оценка на уврежданията и работоспособността към Министерски съвет по чл. 102 от проекта за промени в Закона за здравето трябва да бъдат включени представители на национално представителните организации на и за хора с увреждания. Предложението ни кореспондира с чл. 86а от Закона за здравето, който регламентира че в Обществения съвет по правата на пациента към министъра на здравеопазването са включени представители от национално представителните организации на и за хора с увреждания.

Уважаеми г-н Калфин,

Ние, легитимните представители на повече от 150 хил. граждани с различен вид и степен на увреждане, признати за социален партньор на държавата, категорично считаме, че за пореден път се прави опит да се решават на парче тежките проблеми на тази социална група. Заявяваме, че подобен подход няма да доведе до пълноценната интеграция на хората в неравностойно положение в обществото и превръщането им в значим национален и обществен капитал, допринасящ за личностното си развитие и това на България. Обсъжданите "Основни насоки за усъвършенстване на експертизата на работоспособността" са с много тесен хоризонт и неясни цели. Прилагането им в този вид ще предизвика силно социално напрежение и ще ни принуди да използваме всички разрешени от закона форми на протест. Ние сме убедени, че **само комплексният подход и активният диалог** с национално представителните организации на и за хора с увреждания могат да осигурят верните решения. Декларираме, че организациите ни са за дълбоки промени във всички аспекти на политиката за хората с увреждания и сме готови да предлагаме решения в интерес на тях и обществото.

С цел намиране на полезните решения трябва спешно да бъде създадена работна група, в която да бъдат включени наши представители. Тя трябва да има за задача да формулира основните принципи на промените в медицинската експертиза и експертизата на работоспособността, съобразени с поставените от нас въпроси.

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Добрич

Ден на виното и любовта в "ХобиСклуб"

"ХобиСклуб" не пропусна и тази година да отбележи Деня на лозаря Трифон Зарезан. За Православната църква 14 февруари е Ден на свети Трифон, а за католическата на свети Валентин. На тази дата и влюбените изразяват своята любов един към друг, като се вричат във вярност, подаряват си цветя, изпращат си любовни признания под формата на валентинки, поднасят си подаръци във вид на сърце и други.

На тържеството в "ХобиСклуб" Магда Минчева сподели, че на този ден в България се празнува най-вече Трифон Зарезан. Други пък споделиха че вече има много хора, които го признават и като Ден на любовта или свети Валентин. Повечето от мъжете заявиха, че поддържат нашенското. Трифон Зарезан и толкова!!! Михаил Панчев прочете интересни наздрависи, свързани с традицията, а стихове за любовта изпълниха Мария Велинова, Иван Тодоров и Иванка Георгиева. Всички в хор запяха незабравими песни като "Стройна се Калина вие", "Заспали чувства", "В село Бреница" и други. Накрая си пожелахме да се опиваме не с вино, а с Любов!

Иван ТОДОРОВ

138 години от освобождението на Добрич от османско робство

В навечерието на 138-ата годишнина от Освобождението на Добрич в "ХобиСклуб" гостува уредникът от Регионален исторически музей – Добрич Надежда Иванова. В непринудена обстановка и на чаша топъл чай присъстващите изслушаха разказа на музейния специалист. Акцентът на разговора бе Руско-турската освободителна война и събитията и личностите, оставили следа в историята на Добруджа и Добрич. Съдбата на християнското население в региона, активните демографски процеси, изконния човешки стремеж към свобода и справедливост, довел до появата на всички форми на борба срещу поробителите – това бяха само част от темите по време на срещата. Припомнени бяха делата на Пейо Буюклията и Димитър Калъчлията, Стефан Караджа и Хаджи Димитър, Зиновий Дерменджиев, Кузман Христов, Петър Алексиев и Димитър Ковачев – славни хайдути, четници и опълченци. Проследен бе пътя на Долнодунавския отряд на ген. Цимерман и обстановката в Добруджа по време на януарските събития от 1878 година. Срещата завърши със стихове на добруджанския поет Драгни Драгнев, рецитирани от Нели Катранджиева, посветени на Освобождението. Подобни припомняния държат живи в колективната памет най-значимите събития от нашето минало.

Иван ТОДОРОВ

София

Празник за душата

Музиката е културен феномен, обогатяващ и възвисяващ човешките същества. Хората с увредено зрение са сред най-ревностните ѝ почитатели, защото я усещат в дълбочина, със сърцата и душите си. Такъв празник за душата със стотици слушатели – членове на РСО София, бе проведен на 13 януари 2016 г. в залата на Музикалния театър в София. С активната работа на Васимир Радулов - член на ТСО Съединение, и средства, осигурени от "Булбанк", бе откупена залата на Музикалния театър и нашите

членове се насладиха на специално подготвения чудесен спектакъл "Живот човешки", в който артистите, певците, оркестърът и балетът на театъра ни направиха съпричастни към най-добрите постижения на оперетното изкуство в България.

Бяха изпълнени оперетни хитове от постановките "Цигански барон" и "Прилепът" на Йохан Щраус, "Старият Рац" и "Царицата на чардаша" на Имре Калман, "Паганини" на Франц Лехар и много други. Залата възторжено аплодираше талантливите певци и танцьори, припяваше вдъхновено с тях и възторжените викове "Браво!" съпътстваха всяко изпълнение.

Директорът на театъра г-жа Мариана Асенова с много обич и съпричастност приветства членовете на РСО София, поздравя специално Кристиан Григоров - един безспорен музикален талант, представи и Ивайло Донков от Варна, който бе гост-изпълнител в спектакъла, като изрази надеждата си, че ще ни предстоят много съвместни срещи с красивото изкуство на оперетния театър.

След края на спектакъла възгласите "Бис!" не стихваха и хората дълго стояха в залата и пред театъра, сякаш не искаха този празник за душата да свършва.

Надяваме се, че ни предстоят още много музикални празници с нашите приятели от екипа на Държавен музикален театър "Стефан Македонски".

Даниела ДАМЯНОВА

ИНТЕРВЮ Доверете се на нашите специалисти

С Йордан МЛАДЕНОВ разговаря Димитрина МИХАЙЛОВА

Едва ли има незрящ човек, на когото в един момент от живота му да не се е налагало да се замисли по какъв начин живее, как минава неговото ежедневие, може ли нещо да промени, за да живее по-добре... Напълно естествено пък тези въпроси пораждаат други, не по-малко важни разсъждения като например – "Какво мога да правя аз?", "Искам да работя, но не мога да се придвижвам сам, зависим съм от придружител", "Изискванията на това работно място са да владее компютър", "За да кандидатствам в този конкурс, е необходимо да владее чужд език, поне на елементарно ниво"...

Ние сами избираме дали да се затворим вкъщи, дали да сме без работа, дали да се самосъжаляваме колко лошо живеем и как няма с какво да се занимаваме, или да се обърнем за помощ и да ползваме услугите на рехабилитационния център в своето населено място.

- Колко незрящи потребители се ползват от услугите на Центъра в София? – попитах неговия директор г-н Йордан Младенов.

- При капацитет 60 потребители в момента имаме 86 ползватели на различни услуги, като някои от тях получават по повече от една, а други, които ходят на работа, се възползват последователно от различни курсове.

- Споменахте доста по-малък капацитет, как поемате толкова хора?

- Сериозен е проблемът с липсата на помещения. Освен двете стаи и кухнята ние ползваме и класна стая в мазето, но в много от случаите обучението е индивидуално, а в мазето въздухът не е много добър и не на всички е приятно, но такива са нашите възможности. На никой, който е потърсил нашите услуги, не сме отказали.

- Какви други услуги предлагате?

- Това са традиционните полезни умения, психологически консултации - беседи с психолога всяка

сряда. От много години провеждаме музикална терапия. Наблягаме на компютърните технологии. Имаме двама компютърни специалисти, които са доста натоварени. Освен с компютри те се занимават и с качване на говорещи програми на GSM устройства и обучават желаещите как да ги ползват.

- Има ли желаещи да усвоят брайловото писмо, тъй като компютрите доста го изместиха?

- Има известно съживяване на интереса към брайла. Когато започнахме, имахме по един курсист, сега вече имаме по трима - четирима кандидати. Те не са започнали да се занимават активно, но техният мотив е, че искат да могат да си прочетат надписите на опаковките на лекарствата, да могат да четат картите за игра и тъй насетне. На фона на намаляващия интерес към брайла лично за мен това е постижение. В тази връзка започва да ни притеснява един проблем с брайловите машини. Те са много стари и се повреждат постоянно. Нашите разходи се одобряват от Софийска голяма община и лично от заместник-кмета по социалните въпроси Албена Атанасова. Новите брайлови машини струват около 1200 лв., а ние за дълготрайни материални активи имаме право да изразходваме по 700 лв., с които практически е невъзможно да закупим нови машини, а ги ползваме много активно. Но проблемът трябва да бъде решен. Засега поправяме старите, докато е възможно.

- Има ли нови услуги, въведени през изминалата година?

- Ако направим равностметка, можем да кажем, че е била една успешна година за нашия център. Въведохме нова услуга, която е от изключителна важност за хората с остатъчно зрение. За нейното организиране се изискваше доста време, но сега може да се каже, че тази услуга вече може да се ползва от нуждаещите се. Психоложката от нашия център премина обучение в университета лично при проф. Владимир Радулов. Той препоръча литература по зрителна рехабилитация, която всички ние от екипа много подробно изчетохме. Бяхме и на семинара по зрителна рехабилитация, който се провежда всяка година. Психоложката премина и през обучение през НЦРС - Пловдив, който има много богат опит в тази област. Затова смятам, че сме подготвени и вече предоставяме тази услуга. За съжаление нямаме достатъчно площ. Кабинетите по зрителна рехабилитация изискват специфично оборудване, доста солидно по обем и ние ще се постареем да направим нещо максимално качествено, съобразено с нашите възможности. Разполагаме с най-съвременна техника и се надявам, че интересът на нашите клиенти към заниманията по зрителна рехабилитация ще нарасне. Имаме електронни и механични лупи с вградено осветление, което дава възможност на всеки клиент да прецени кое от оптичните средства му е най-подходящо.

- Нещо ново в обучението по ориентиране и мобилност?

- Стараем се непрекъснато да повишаваме квалификацията на персонала. Миналата година проведохме семинар в Софийския университет с преподавателите по ориентиране и мобилност. Това обучение беше за съставянето на тактилни карти. Сега ни предстои провеждане на още едно такова обучение при доц. Мира Цветкова. То е свързано отново с тактилните карти, но вече и с работа с "Фотошоп". Считаме, че съвременната технология позволява тактилните карти да се изработват с помощта на компютър, а не чрез наслагване на различни материали и на термоформ да се изважда тактилната карта. Разбира се, компютърът дава много по-големи възможности. Тук ще използваме и микрокапсулна хартия за релефни изображения. Това ще улесни както преподавателите, така и клиентите, защото освен вербалните пояснения ще може чрез релефното изображение да се добие по-пълна представа за заучавания обект или маршрут. На 22 март ще се пусне в експлоатация новата Централна гара – София. Нашият център ще предлага услугата обучение по ориентиране вътре в самата гара и в района около нея. За пръв път в гарата са направени водещи линии с надлъжен релеф. Идеята ни е да се обучат желаещите да познават гарата и транспортните връзки с метрото, автобусите и трамваите. Желаещите могат да бъдат обучени и на придвижване и на автогарата, намираща се в близост до ЖП гарата. Наистина районът е труден за ориентиране, но не е невъзможно. Ние ползваме метрководителя, любезно предоставен ни от "ЦПСИ - Приоритети", и към него хората проявяват голям интерес. Това ме навежда на мисълта, че по-нататък и ние можем да съставяме нещо подобно плюс тактилната карта плюс обучението, тъй като е трудно да се запомнят всички маршрути подробно. Вербалното или писменото обяснение ще облекчи в голяма степен ползвателя.

- Вече провеждате курсове по английски език III и IV ниво, успяхте ли да закупите необходимото?

- Да. След редица написани доклади ни разрешиха да закупим "Хедуей 4" - пълен комплект учебници с аудио дискове. За пръв път ще се опитаме да направим нещо и аз мисля, че ще успеем да адаптираме и

изпринтим учебника на брайловия принтер.

- Някой от вашите служители ли ще го направи?

- Да, ние, незрящите служители от Центъра, всички минахме на обучение във фирма „БГ Асист“ за предпечатна компютърна обработка. Така придобихме тази квалификация, за да можем сами да отговаряме на нашите потребности. Курсът включваше текстообработка и работа с принтер през "Уиндоус". Сега ще имаме възможност активно да използваме нашия принтер не само за учебните помагала по английски, но и за други брайлови материали.

- Предстоящо е преминаването на Центъра от Столична община на подчинение на Съюза на слепите. Това ще доведе ли до някакви съществени промени или проблеми във вашата работа?

- По отношение на клиентите на Центъра промени на практика няма да има. Персоналът също ще се запази. Може би ще се обяви конкурс за директор.

- Имате ли любима максима, от която да се ръководите?

- Аз винаги се опитвам да следвам думите на един американски психолог, който казва - "Един незрящ човек трябва да има къде да отиде, да има какво да прави и там, където отива, хората да го приемат и да го обичат. Тогава той чувства живота си по-осмислен". Обучавайки клиентите на различни умения, нашата цел е да променим качеството на техния живот за години напред.

МЪРФОЛОГИЯ Главоблъсканици

Председателят на РСО Русе Росица Маринова предлага на читателите на "Зари" да разнообразят ежедневието си, като включат своето логическо мислене и намерят отговорите на главоблъсканиците, предлагани от Тодор Лазаров. Той е съюзен член от РСО Русе, мърфолог - автор на няколко книги със законите на Мърфи. За тези, които отговорят на 14-те загадки, авторът предоставя награда – 14 броя от неговата нова книга. Срокът за получаването на отговорите е до края на месец март 2016. В четвърти брой ще публикуваме верните отговори и имената на 14-те, спечелили наградата. Позабавлявайте се и изпратете отговорите на познатите ви адреси – пощенски код 1309 София, ул. "Найчо Цанов" 172, за редакция "Зари" и на електронната ни поща – zari.ssb@gmail.com.

1. Колко месеца в годината имат 30 дни?
2. Как да се разделят три ябълки на двама бащи и двама синове, така че за всеки да има по цяла ябълка?
3. Външните зъби на слона се наричат бивни, на дивото прасе глиги. Как се наричат външните зъби на боата?
4. Дадени са осем осмици. Чрез използването на всички математически методи в неограничен брой следва да се получи числото 1000!
5. Как може строителен работник да направи правия ъгъл между две стени, ако разполага само с метър и кълбо с канап?
6. Кой наш черноморски град е с най-красив морски залез?
7. Как може да се разделят 8 литра вино в дамаджана от 8 литра на две места по 4 литра, ако има две празни дамаджани - едната от 3 литра, а другата от 5 литра?
8. Къде еднакво количество вода завира по-бързо - в тенджера или в тава?
9. Шест чаши са подредени в редица. Първите три чаши са пълни, следващите са празни. Как да се подредят чашите в порядък пълна, празна, пълна, празна, като се измести само една чаша.
10. Имаме три тръби. Едната е с диаметър един метър и дължина един метър. Другите две тръби са с

диаметър по половин метър и дължина по един метър. Ако ги напълним с вода, водата в тръбата с диаметър един метър ще бъде ли равна на водата в другите две тръби взети заедно?

11. Офицер тръгва на дежурство в поделението. Денят е Цветница. Той се отбил в кварталната църква, запалил свещ и си взел осветена върбова клонка. Постава я на бюрото си пред учудените погледи на колегите си. Задава им въпроса – колко ябълки може да има на клонката?

12. В природата винаги се различава мъжкият екземпляр от женския. По какво ще познаем кой охлюв е мъжки и кой женски?

13. Лодкар трябва да прехвърли на другия бряг лисица, заек и зелка. В лодката имало място само за лодкаря и за още едно нещо. Какво трябва да направи лодкаря, за да ги прехвърли? Защото ако останат сами заекът и зелката, заекът ще изяде зелката. Ако останат сами заекът и лисицата, лисицата ще изяде заека.

14. Когато бялата мечка е на сушата яде зайци, северни лисици и северни елени. Във водата - моржове, тюлени и риба. Защо бялата мечка не яде пингвини?

ОБЩЕСТВО Скритото мнозинство на незрящите безработни в Европа

В повечето западноевропейски страни и най-вече в скандинавския район социалните плащания за хората без зрение са в такъв размер, че им осигуряват прилично съществуване, без да работят. Те се водят безработни и в същото време въобще не търсят работа или имитират, че търсят. По този начин влизат в категорията на икономически неактивните граждани. В много страни това са мнозинството от незрящите в работоспособна възраст.

Във Великобритания например, която не е най-социалната държава в Европейския съюз, един сляп човек получава 320 лири нещо като добавка за чужда помощ и интеграция. На тази сума има право всеки, независимо от това дали работи, или не и какъв е неговият доход. В случай че е безработен незрящият англичанин получава и около 400 лири като търсещ работа. Всеки 6 месеца той трябва да докаже, че търси работа, за да продължи да получава тази помощ. При положение че същият безработен няма и жилище, той има право и на "House benefits" – определена сума за заплащане на частна квартира или общинско жилище. Наред с други облекчения за плащане на газ, ток, лекарства и тъй насетне това осигурява приличен стандарт на живот.

Във Франция социалните пари са около 955 евро при минимална заплата за страната 1118 евро. Всеки три години инвалидите получават по 4 хил. евро за технически помощни средства. Към посочените суми трябва да добавим от 270 до 900 евро, в случай че инвалидът може да работи. Втората категория са инвалидите, които не могат да работят, и добавката за тях е от 270 до 1515 евро. Има и трета категория хора с увреждания, които не могат да живеят самостоятелно. Те получават добавка от 1000 до 2500 евро.

Какви са възможностите за работа примерно пак във Франция? Тук е въведен квотният принцип. Всяка фирма или учреждение с персонал над 20 души трябва да има 6% инвалиди в персонала си. Това обаче не се спазва. Всъщност официално регистрираните хора с увреждания в тази страна са 39% от населението – 22 милиона и 400 хил. души. При средна безработица за страната 8% при инвалидите тя е 19%. Тук се имат предвид всички категории инвалиди. Във Франция има 200 центъра за професионална подготовка на хора с увреждания. Съществуват също така 669 специализирани предприятия, в които работят 39 хил. души. За слепите тези предприятия са само 3 и в тях се трудят 110 незрящи. В неспециализирани предприятия са трудоустроени 500 души с намалено или напълно загубено зрение. Около 50 души работят надомно. Общият брой на незрящите в работоспособна

възраст е 20 хиляди души. От тях трудова заетост имат 7 хиляди. Най-многобройна е групата на масажистите – 2500 души. След това се нареждат телефонистите – 1100 души. По линията на субсидираната заетост – 700 души. В сферата на образованието работят 200 слепи французи. В администрацията и частните фирми – по 150 човека. Практикуващите юристи са 50 души. В организациите на слепите са заети 100 човека. Като занаятчии – акордьори и плетачи на мебели, са регистрирани 50 незрящи.

Виждаме, че заетостта на слепите и слабовиждащите във Франция е малко на 30%. Това е значително повече от 10-те процента тук в България. И все пак 70% от французите без зрение живеят прилично на социални помощи.

Много интересно е законодателството в Италия. Тук, буквално казано, някои професии и позиции са специално определени за незрящите със закон от 12 март 1999 година. Това не се среща почни никъде. Всички фирми и учреждения с телефонна централа над 5 линии трябва да трудоустроят един незрящ телефонист. Ако предприятието има повече от един телефонист, то 51% от заетите на тази длъжност трябва да са слепи. Всяка болница, дом за възрастни хора или друго подобно учреждение трябва да имат в персонала си от 1 до 5% слепи масажисти. Незрящите се приемат с предимство и за учители в специалните училища.

Квотният принцип е приет и в Италия. Фирми с персонал между 15 и 36 души трябва да са наели поне един инвалид. Ако персоналът е от 36 до 50 човека – двама. Над 50 човека – 7% трябва да са инвалиди. Работодателите имат възможност, в случай че изпитват финансови затруднения, временно да се освободят от спазването на квотите.

В Италия я няма така наречената у нас временна заетост. Няма подпомагане и за самонаетите в свой бизнес. Всички работещи незрящи италианци обаче получават по 4 средни работни заплати като добавка на доходите им от трудови възнаграждения. Обученията в професионалните центрове се заплащат от общините, където те живеят.

Интересна е ситуацията и в Кипър. Тук също законово регламентирано е назначаването на незрящи телефонисти. През 2002 година квотният принцип за трудоустрояване в образователния сектор е бил отхвърлен, защото се е счело, че това дискриминира хората без инвалидност. Всеки работодател, който наеме инвалид, може да получи 1000 евро за оборудване. За сравнение у нас Агенцията за хора с увреждания плаща на работодателите по 3 хиляди евро за оборудване. Решилите да започнат собствен бизнес могат да получат от държавата до 3 хил. евро помощ. Отново за сравнение – в България Агенцията за хора с увреждания финансира проекти за стартиране или разширяване на собствен бизнес до 10 хил. евро.

Слепите в Кипър са около 2 200 души. От тях 35% работят като телефонисти. Назначените в различни производства са едва 20 души. Завършилите висше образование и работещите като адвокати, учители и други са 30 души.

Показателно е, че в почти всички страни-членки на Европейския съюз основните технически помощни средства като бастуни, лупи и т. н. се плащат от държавата. Тук се включват и някои доста скъпи електронни прибори. У нас Социални грижи плащат единствено най-евтиния бял бастун и процедурата за получаването на парите за него е толкова сложна, че повечето хора се отказват от нея. В бюлетина на Европейския съюз на слепите имаше специална статия за скритото мнозинство на безработните незрящи граждани. Обмислят се и промени в законодателствата на страните-членки за социална политика, която да стимулира инвалидите да работят. Това е въпрос, касаещ не само техния стандарт на живот, но така също и цялостната им рехабилитация. У нас доходите на населението като цяло и по-специално социалните плащания са толкова ниски, че няма опасност незрящите да не са заинтересовани да търсят работа. Проблемът е, че досегашните законодателни промени и водената политика спрямо трудоустрояването не дават особен резултат.

Йордан МЛАДЕНОВ

ПРОЕКТИ Диалог на тъмно във Варна

Диалог на тъмно е успешен иновативен модел за социално предприемачество, основан от д-р Андреас Хайнеке в Германия и работещ повече от 25 години. Незрящата българка Даниела Димитрова е водещ учител в организацията, която прави първи сериозни крачки в България заедно с екипа на фондация "Синергия" и федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания".

От април до юни 2015 г. се проведе няколко успешни културни събития в пълна тъмнина – "Винена дегустация в тъмното", "Концерт в тъмното" с изявата на незрящия музикант и джазмен Нено Илиев и "Поезия в тъмното" с участието на млади български поети. Насърчен от успеха и новите възприятия, които тъмнината стимулира, екипът продължи със събитията по проекта, финансиран от програмата за подкрепа на НПО в България по финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Проектът представлява организирани събития – "Срещи на тъмно", които се водят от специално обучени незрящи в напълно затъмнени помещения. В такава среда ролите се разменят и повечето участници "загубват" едно от основните си сетива – зрението, и по този начин стават по-чувствителни към другите, повишават се доверието и намирането на общи допирни точки между участници с различна професионална, възрастова, етническа и друга принадлежност.

Дори световни лидери се учат на "диалог в тъмното". От няколко години насам Световният икономически форум прилага необичайния метод за обучение на световни политически и икономически лидери, които по традиция се събират всяка година в швейцарското градче Давос. Организаторите предлагат "приятно, ужасяващо" изживяване за хора като висшите шефове на "British Petroleum", "Coca-Cola", "Google", "Citigroup" и други подобни. Методът цели да даде урок по мениджмънт на икономисти, инвеститори, учени и политици, като те бъдат събрани в една тъмна зала, пълна с изненади и неочаквани задачи. В атмосферата на объркване и дискомфорт лидерите изпълняват редица задачи и в същото време дискутират как се чувстват „разсъблечени” от власт и влияние.

"Преди всичко това е вид забавление", твърдят организаторите, между които е и българката Даниела Димитрова. "В тъмната стая рангът изчезва, всичко, което има значение, са качествата на самата личност. Мозъчните клетки на тези важни клечки трябва да танцуват в този момент." Андреа Райзе, директор на отдел "Човешки ресурси" в немска компания за регистрация на търговски стоки, е една от преминалите през тъмната стая. "Там човек не може да скучае - казва тя. - Тъмната стая създава абсолютно непредвидима ситуация, режисирана да провокира световните лидери".

В България проектът "Диалог в тъмното" е представен от фондация "Синергия", която организира ежемесечни събития на тъмно - дегустации, вечери, презентации, екипни обучения, коучинг сесии и други.

Проектът BG05/1875 "Диалог на тъмно – модел за прозрачност и справяне със социалните неравенства" се изпълнява от федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" и се финансира от Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014, <http://www.ngogrants.bg>.

Тематичната област на проекта е "Демокрация, права на човека и добро управление", а тематичният приоритет – "Насърчаване на включването на НПО в процесите на формулиране на политики и вземане на решения съвместно с институциите на местно, регионално и национално ниво".

Между 19 и 22 януари "Диалог на тъмно" гостува във Варна. Морската ни столица бе третият град, в който се направиха работилници по проекта. Идеята бе да се привлекат хора от различни институции, което се оказва много трудно. Основни участници във Варна бяха хора от различни центрове за лица с увреждания, учители от УДНЗ "Професор Иван Шишманов" и работещи в Бюрото по труда – Варна. Имаше и младежи – доброволци от различни европейски страни.

В рамките на 4 дни се проведе 8 работилници – по една сутрин и по една следобед. Бе проявен интерес от медии, като представители на БНР - програма "Хоризонт" и радио "Варна" лично

преживяха събитието. Освен да бъдат в ситуация, в която са незрящите, идеята за виждащите участници е да се замислят върху правилната комуникация. Много често хората осъзнават, че на тъмно могат да използват допълнителни свои сетива и успяват да се адаптират сравнително бързо към новата ситуация, за което е много важен контактът с другите. Сесиите са по около час, час и половина на тъмно, а после също толкова и на светло. Сесиите на тъмно се провеждат от така наречените фасилитатори. По проекта в България са проведени обучения за фасилитатори, като критериите са покрили шест човека. Това са Савка Кацарска, Недялко Димов, Милена Костадинова, Михаил Илиев, Румяна Янева и Ели Кушнеренкова. Събитието се проведе в Културния дом към "Успех" Варна, за което участниците в проекта благодарят за помощта и гостоприемството на домакините.

Серията от срещи в тъмното приключва в Бургас от 18 до 21 февруари 2016.

Може би, показвайки на практика на виждащите си сънародници какво в действителност е усещането да се чувстваш понякога напълно безпомощен в най-елементарни за тях ситуации, екипът на проекта е успял поне мъничко да промени отношението към незрящите и е накарал преминалите през изпитанието в тъмната стая да осъзнаят колко е тънка границата, която животът е поставил между хората, лишавайки една част от тях от едно-единствено от сетивата им. Може би нашите съграждани, престашили се да се лишат от зрение за 90 минути, са се убедили, че всъщност в тъмнината всички – зрящи и незрящи, сме равни.

Марина ПЕТКОВА

СПОРТ Лична позиция

На 1 февруари 2016 г. (понеделник) с писмо до министъра на младежта и спорта Красен Кралев официално поисках спешна среща. В писмото посочих редица въпроси, които са най-малкото трудноразбираеми. А и има ли нещо по-нормално председател на българска спортна федерация, па била тя и на незрящите спортисти, да поиска среща със спортния министър?

Основната тема е вече достатъчно разисквана в предните позиции (от 29 януари и от 5 февруари), така че тук няма да се спирам подробно. Накратко - държавата в лицето на Министерството на младежта и спорта отказа да подкрепи адекватно спорта сред хората с нарушено зрение, въпреки че бюджетът за спорт за хората с увреждания за настоящата година по думите на самия министър е в размер на милион и четиристотин хиляди лева. А сумата за незрящите спортисти е в размер на четиридесет хиляди лева. Ще кажа, че бях изпълнен с увереност, че Красен Кралев изобщо не е бил наясно с това, което се случва с тъй наречената реформа във финансирането на спорта сред хората с увреждания. Разбира се, един министър не е възможно да знае всичко, колкото и да се старае. Именно заради това продължавах да бъда оптимист, че създаденото абсолютно неприемливо положение би се изменило, след като се срещна с г-н Кралев.

Но минаваха дните, а среща така и не се определяше. А между другото - добрият управник е именно добър, защото разговаря дори и с най-малките или на пръв поглед незначителните. Както вече съм казвал, смятах, че Красен Кралев е добър управник, защото постоянно говори за масовия спорт, за здравето на децата, младежите и въобще на хората. Вярвах, че тези негови послания не бяха само пиар ходове, а действително желание.

Именно поради това и като се има предвид, че федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" развива масов спорт, всички ние бяхме окуражени и вдъхновени, че най-после спортът сред незрящите ще получи адекватната държавна подкрепа, за която моли вече толкова много години. Но уви, това не

само, че не се случи, а дори няма и изгледи да се случи, защото среща така и не се осъществи. А когато няма диалог, няма как и да има ползотворни резултати. Когато те смятат за паразит и не те допускат, тогава и няма как да обясниш, че не си паразит, а работиш за здравето - физическо и психическо, на хората, които имат зрителни нарушения.

Получих писмо от Министерството на младежта и спорта. В това писмо се твърди, че то е отговор на моето писмо от 1 февруари. Мисля, че писмото до ММС и писмото от ММС нямат почти никаква корелация помежду си. Това писмо, което получих, е всичко друго, но не и отговор.

Може да си мисли някой, че това е блестящ и ловък словесен маньовър за избягване на конкретните отговори, но това бих казал, че е флагрантен пример как не бива да се работи в която и да е администрация.

Половинчатостите в това писмо ме карат да смятам, че не само правотата е изцяло на наша страна, а ме карат и да се замисля за процеси, които са дълбоко скрити под повърхността. Процеси, от които боледува цялото ни общество.

Аз няма да влизам в обяснителен режим и във водевила на чисто чиновническите хватки, които този път не са добре тренирани.

Но понеже става дума за експертна комисия, най-малкото министърът на младежта и спорта би следвало да чете какво подписва, а хубаво би било и да се запознава с ония писма, в които се поставят остри и наболели въпроси. Очевидно бъркам и маниерът на управление е различен. Но все пак - нека да кажа няколко неща, защото това е моята държава и за мен като председател на федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" не ми е безразлично как се управлява спортът и какви "отговори" се пишат.

Ще посоча само няколко проблема и няма да навлизам в подробности, защото продължавам да държа на среща с българския министър на спорта:

1. Твърди се едва ли не, че фатална грешка сме допуснали, че годишният отчет за 2015 г. не сме го депозирали до 31 декември 2015 година. Признавам си, че не съм финансист, но това изискване наистина ли е възможно да съществува по принцип? Възможно ли е да се изисква годишен отчет и крайният срок за неговото внасяне да е крайният срок на отчитания период? Да, вярно е, че у вас са и хлябът, и ножът, но..., моля ви..., има и някаква логика.
2. Интересно е защо нито дума не се споменава по въпроса за пансионата, който се повдигаше в писмото от 1 февруари. Говоря за Държавния спортен календар и нямам съмнение, че съм бил разбран правилно, но въпреки това ми се разяснява въпроса за МСК.
3. Също се казва, че останалите 8 клуба нямали изрядна документация, но смее да твърдя, че това не е така. Само 3 клуба кандидатстваха за подготовка на ученици, а останалите развиват тренировъчна дейност за пълнолетни. Пак ли трябва медицински свидетелства от лекар? Надявам се, че този въпрос е изчистен още миналата година, защото това изискване беше буквално смешно и бих казал дискриминационно, но да не извемам функциите на компетентните органи по въпроса с дискриминацията.

И още един въпрос, защото не се състоя среща - какви са онези информация или документи, които не повишават качеството на проекта? И повишаване качеството на проекта ли е, когато се поискат документи с техническа информация? Защото би следвало да се оценява качеството от спортно-техническа гледна точка. И още нещо - защо проекти, които досега са били финансирани, сега бяха така категорично отхвърлени?

Мисля, че последният въпрос е реторичен. Нека да не изпадаме в словесна еквилибристика.

4. Обвинявате ме в некоректност и че "това не са подаяния". Добре, а какво стана с конкретните факти, които се опитах да приложа в писмото си? Защо твърдите, че искаме с 30 пъти повишаване на подкрепата за нашата дейност, като са само приблизително 15? Това коректно ли е?

Нека да прочетем заедно писмото, както моето, така и онова, за което се твърди, че е отговор.

5. Твърди се, че се отделят средства за спорт за незрящи и по други пера. Предлагам да се направи справка за последните 10, 15, 20 или колкото години решите - колко средства са дадени за спорт за незрящи и какъв процент са тези средства от общите средства, отделени за спорт сред хората с увреждания!? Ще го направите ли? Мога да окажа значителна подкрепа в това проучване.

6. Настоявам за копие от протоколите на заседанията на тъй наречената експертна комисия, която е взела решенията за разпределението на средствата за спорта сред хората с увреждания.

7. Твърди се, че на нашия най-добър шахматист е дадено това, което сме поискали. Но се спестява, че е за сметка на останалите дейности.

Апропо, това е единственото, което наистина е смислено, че най-после един спортист има възможност да получава месечни средства и да се готви професионално. Друг е въпросът, ако бяхме поискали за още да речем 10 или 20 спортисти.

8. И накрая, но изобщо не е на последно място, защото е много важно. Казвам го, защото е написано в писмото, а писмото е подписано от министъра на младежта и спорта на България.

Нашият шахматист Расим Низам изобщо няма никакъв шанс да участва на параолимпийските игри в Рио де Жанейро. И не защото не е добър, той е невероятно класен шахматист, но просто шахматът не е част от програмата на олимпийските игри. Шахматът провежда свои отделни специални шахматни олимпиади, така че шахматът за незрящи няма как да е в програмата на които и да е параолимпийски игри, включително и тези в Рио. Дали ще се промени това обстоятелство - бъдещето ще покаже, но дотогава силно съветвам всеки министър да чете каквото подписва.

ПП:

На 5 февруари категорично казах, че не искам оставката на министъра на младежта и спорта. 10 дни по-късно съм силно разколебан по този въпрос. Надявам се на медиите и на хората с възможности, които да подкрепят федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания", която да продължи своята социална, спортна и високохуманна дейност, защото никак не е лесно, когато, въпреки че има средства, които държавата е предвидила за спорта сред хората с увреждания, една значителна прослойка е с лека ръка, безапелационно и силом маргинализирана. Нека да няма съмнение и да е ясно, че досега също нямаше достатъчно средства за спорта сред незрящите, но имаше надежда. Сега вече тази надежда е мъртва. КОЙ я уби?

ПП2:

Слепотата е едно от най-тежките възможни увреждания. По данни, изнесени от виден български психолог, 87% от околния свят човек възприема чрез зрението, 9% чрез слуха и 4% посредством останалите възприятия. Пиша го за сведение и да се има предвид, когато поставяме трудни проблеми, с чиито решения сме се заели.

София, 14 февруари 2016 г.

д-р Иван ЯНЕВ,

председател на федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания"

ССБ ИСТОРИИ Човекът на Вълко Червенков

И той е известен с няколко имена. Роден е в Чирпан и се казва Петър Мешов, но в Софийския институт за слепи небрежните шопи го записват като Петър Мишев и завинаги го лишават от емблематичното му фамилно име. Сега при запознанства се представя като Петър Петров. А сред пионерите на стартиралото през януари 1956 година пловдивско предприятие на слепите е известен като човека на Вълко Червенков.

Петър Гьоргиев, така пък го знаят неговите съученици, завършва през лятото на 1955 година варненското училище за слепи "Георги Димитров". И е обзет от съвсем основателна тревога. Какво ще прави по-нататък? Повечето от неговите виждащи връстници продължават обучението си в гимназии и

професионални училища. Други, макар и непълнолетни, започват работа. А той???

Шестнайсетгодишният Пешо знае още от училище, че в Пловдив неவிждащи хора работят като кошничари в промкомбинат "Шипка". И прави енергични постъпки за работа в това предприятие. Но, уви, следват категорични откази.

Дълбоко отчаян, в края на лятото Петьо решава да се обърне към всевластния и всезнаещ премиер на България Вълко Червенков. Тодор Живков е генерален секретар на компартията втора година, но народа си знае за свой вожд и учител другаря Червенков, него си признава за свой цар и господар. Петьо и неговият съсед Илия Илиев съчиняват писмо до великия вожд. И започват да чакат. И о, чудо!!! Само след месец пристига отговор, подписан от В. Велеев, сътрудник на министър-председателя. В него се съобщава, че по поставения въпрос вече се работи. И в началото на януари следващата година пристига второ писмо от канцеларията на българския премиер, отново подписано от В. Велеев, с което се предлага съдействие за работа на чирпанския юноша в предприятията на слепите – в Пловдив от януари, във Варна от март. И нашият герой предпочита Пловдив. И на 25 януари, четири дни след като навършва 17 години, той започва да плете дамаджани и буркани.

Веднага се разчува в предприятието, наброяващо не повече от трийсетина души, че момчето от Чирпан е изпратено тук лично от другаря Червенков. И моментално чирпанлийчето е обзаведено с този суперпрестижен прякор "Човека на Вълко Червенков". Макар и много респектиращо, прозвището не е осигурявало никакви предимства и привилегии на своя носител. Напротив - по-често е било повод за шеги и закачки.

След години Желязко Пеев му разтълкува значението на фамилното име "Мешов", произлязло от турската дума "меше", означаваща дъб. Родът на Петър е наименуван така, защото неговите предци вероятно са били здрави, яки като дъбове. Петър не предприема никакви стъпки за възстановяване на рядката и много показателна фамилия. Остава си със свръхобикновеното фамилно име "Петров", срещано под път и над път. Но си запазва едно не съвсем позитивно чувство към прецизността на шопите въобще. И, естествено, една нескрита тъга по толкова индикативното име на техния род. За сметка на това закачливите кошничари щедро го компенсират, обявявайки го за "Човека на Вълко Червенков".

Ангел СОТИРОВ